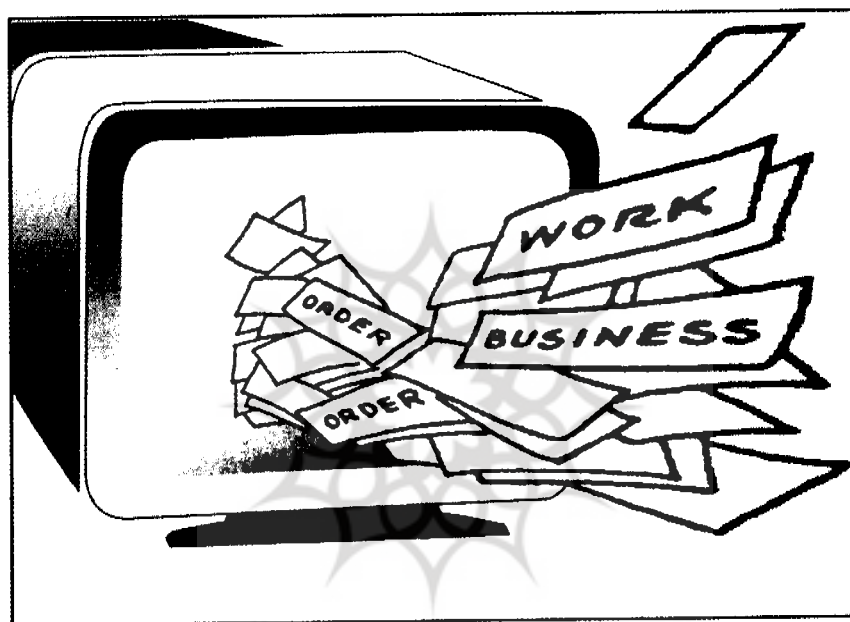

حسابداری اجتماعی: روشی جهت ارزیابی اثرات فعالیت‌های توسعه‌ای شرکت‌ها

نویسنده: Chris Pay

ترجمه: سیدهای هاشمی

کارشناس ارشد حسابداری

چکیده

فعالیت‌های توسعه‌ای شرکت مناسب است؟ این مقاله بیان می‌کند که حسابداری اجتماعی چیست؟ از کجا شروع شده و در حال حاضر، در چه مرحله‌ای است. در کنار آن، رابطه بین حسابداری اجتماعی و مسئولیت اجتماعی شرکت و سایر مفاهیم نو در این زمینه را شرح می‌دهد. همچنین قبل از تشریح رابطه بین حسابداری اجتماعی و ارزیابی اثرات شرکت، مثال‌هایی در خصوص روش‌شناسی حسابداری اجتماعی بیان می‌کند که در زمینه توسعه شرکت به کار رفته‌اند. نتیجه به دست آمده آن است که حسابداری اجتماعی از

شناخت و به‌کارگیری حسابداری اجتماعی در حال گسترش است، به طوری که این موضوع تبدیل به یکی از مبانی ادای صحیح مسئولیت اجتماعی شرکت (CSR) شده است. از سوی دیگر، علاقه شرکت‌های بزرگ، موسسات مشاوره‌ای و سازمان‌های داوطلبانه نیز به حسابداری اجتماعی افزایش یافته است. حال که شرکت‌های بزرگ روش حسابداری اجتماعی را جهت ارزیابی اثرات اجتماعی خود به کار می‌برند این سوال منطقی مطرح می‌شود که آیا این روش جهت ارزیابی اثرات

مقایسه بین شرکت‌ها تا حد ممکن تعدیل کرد.

از لحاظ فنی، اصطلاح حسابداری اجتماعی یا حسابرسی اجتماعی^۷ مربوط به بخشی از فرآیندی بسیار گسترده‌تر تحت عنوان "حسابداری، حسابرسی و گزارشگری اخلاقی و اجتماعی"^۸ (SEAR) می‌باشد. در اصطلاح کوتاه‌تر حسابداری اجتماعی بیشتر به کار برده می‌شود. به هر حال، هر اصطلاحی که به کار رود فرآیند آن شامل سه مرحله زیر می‌باشد:

- رویه‌های جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داخلی داده‌ها (حسابداری)
- حسابرسی مستقل یافته‌ها (حسابرسی)
- سازوکاری جهت انتشار نتایج به‌طور گسترده‌تر (گزارشگری)

یکی از مهم‌ترین مراجع در بحث حسابداری اجتماعی موسسه پاسخگویی اجتماعی و اخلاقی (ISEA) ۹ می‌باشد. این موسسه در سال ۱۹۹۶ در انگلستان تاسیس شده و یکی از موسسات حرفه‌ای بین‌المللی جهت تقویت مسئولیت پاسخگویی اجتماعی و رفتار اخلاقی شرکت‌های تجاری و موسسات غیرانتفاعی می‌باشد. موسسه پاسخگویی اجتماعی و اخلاقی، بهترین رویه‌های حسابداری و گزارشگری اجتماعی و اخلاقی را ترویج و استانداردهای معتبر حرفه‌ای را در این زمینه تدوین می‌کند. این موسسه، روش‌شناسی حسابداری اجتماعی که اولین بار توسط موسسه ترایدکرافت در سال ۱۹۹۳ به کار گرفته شد را بسط و توسعه داده و استاندارد پاسخگویی شماره ۱۰۰۰ (AA1000)^{۱۰} را در سال ۱۹۹۹ منتشر کرد.

استاندارد پاسخگویی شماره ۱۰۰۰، به عنوان استاندارد پایه و مبنا شناخته شده است زیرا شامل اصول و مجموعه‌ای از استانداردها در خصوص فرآیندهاست. البته برای شناخت وضعیت فعلی حسابداری و گزارشگری اجتماعی باید توجه داشت که استاندارد پاسخگویی شماره ۱۰۰۰، هنوز مورد تایید همگانی قرار نگرفته است. این استاندارد جای آنکه به قوانین سخت و غیرقابل انعطاف بپردازد، ترجیحاً به مجموعه‌ای از اصول پرداخته که نوآوری و ابداع را براساس مبنایی کیفی تشویق کرده است. استاندارد پاسخگویی شماره ۱۰۰۰ با تمرکز بر ذی‌نفعان، به دنبال این ۲۵ است که بین ارزش سازمان و اهداف عملکردی ارتباط

سویی، وسیله‌ای برای ارزیابی اثرات شرکت و نه جایگزین آن می‌باشد و از سوی دیگر، چارچوبی جهت تعیین روش ارزیابی صحیح می‌باشد. حسابداری اجتماعی نه تنها باعث شفافیت و مسئولیت پاسخگویی می‌شود بلکه توجه به آموزش‌های سازمانی، تثبیت سیستم‌های اطلاعاتی سازمان و بهبود مستمر روابط با ذی‌نفعان را افزایش می‌دهد.

حسابداری اجتماعی چیست؟

حسابداری اجتماعی^۱ به عنوان یک رویکرد از اوایل دهه ۱۹۷۰ در انگلستان با تاسیس شرکت با مسئولیت محدود حسابرسی اجتماعی^۲ توسط گروه تحقیقات منافع عام^۳ گسترش پیدا کرد. این سازمان، تحقیقات گسترده‌ای را در خصوص فعالیت‌های شرکت‌های سهامی عام بزرگ بدون اخذ اجازه و یا همکاری آنها، آغاز کرد. البته این بحث مطرح بود که این تحقیقات بر مسئولیت پاسخگویی شرکت‌ها اثر منفی دارد لذا شرکت‌ها در صدد برآمدن تا مطمئن شوند که اطلاعات حساس و مهم در چنین تحقیقاتی برملا نمی‌شود. فرآیند جهانی سازی این باور را به وجود آورد که شرکت‌ها به‌طور منفرد و مجزا فعالیت نمی‌کنند، بلکه تأثیرات مهمی بر محیط زیست و افراد، در سطوح مختلف محلی، ملی و جهانی دارند. این امر باعث افزایش آگاهی راجع به مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها^۴ شد و این مسئله را روشن کرد که موفقیت شرکت‌ها نه تنها در بعد مالی بلکه از نظر اثرات اجتماعی و محیطی نیز باید بررسی ترایدکرافت^۵ و بنیاد اقتصادنوین (NEF)^۶ در اوایل دهه اقتصاد نوین ۱۹۹۰، نوعی از حسابداری را بنا نهادند که دارای ماهیتی اختیاری و در جهت منافع ذی‌نفعان شرکت بود. این حسابداری جهت فهم و بهبود اثرات اجتماعی برای شرکت‌ها اعم از انتفاعی و غیرانتفاعی مفید می‌باشد.

حسابداری اجتماعی، روشی است که به وسیله آن شرکت‌ها میزان دستیابی به اهداف اجتماعی و اخلاقی خود را اثبات می‌کنند. به هر حال، برخلاف آنکه معیار یا استاندارد توسط مراجع ذی‌صلاح تعیین شود، خود شرکت فرآیند جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها و تعیین شاخص‌های مربوط را انجام می‌دهد. این مسئله را می‌توان با توسعه معیارها و شاخص‌ها جهت افزایش قابلیت

اقتصادی (CEPAA)^{۱۱} در آمریکا منتشر شد که اکنون به موسسه پاسخ‌گویی اجتماعی بین‌المللی (SAI) مشهور شده است. هدف آن این است که SA8000 براساس بیانیه‌های سازمان بین‌المللی کار (ILO)، قطعنامه‌های سازمان ملل در خصوص حقوق کودکان و بیانیه‌های حقوق بشر، به‌عنوان استاندارد جهانی شناخته شود. SA8000 استاندارد عملکردی است و بخش‌هایی خاص در زمینه‌های کار کودکان، کار اجباری، سلامتی و بهداشت، آزادی انجمن‌ها، تبعیض نژادی، نظم جهانی، ساعات کار، قراردادهای پاداش و سیستم‌های مدیریتی را در برمی‌گیرد. SA8000 نیز مانند استاندارد پاسخ‌گویی شماره ۱۰۰۰ دارای ابعاد مدیریتی است و کلیه سازمان را در برمی‌گیرد. اما برخلاف استاندارد پاسخ‌گویی شماره ۱۰۰۰ این استاندارد عملکردی است و موضوعات خاص پیشگفته را در برمی‌گیرد و جهت حسابرسی شرکت راهنمایی‌های لازم را بیان می‌کند.

گزارشگری پیشرو جهانی (GRI)^{۱۲}

هدف گزارشگری پیشرو جهانی، ارائه راهنمایی جهت گزارشگری پایداری محیط‌زیست^{۱۳} می‌باشد و عوامل اقتصادی، اجتماعی و محیطی سازمان را در برمی‌گیرد. گزارش پیشرو جهانی، استانداردهای عملکرد واقعی را تدوین کرده و می‌توان از آن در کنار استاندارد پاسخ‌گویی شماره ۱۰۰۰ جهت مرحله گزارشگری فرآیند استفاده و به کمک آن می‌توان گزارش‌های مختلف را با یکدیگر مقایسه کرد.

طرح سیگما (SIGMA)^{۱۴}

هدف این طرح، کمک به سازمان‌ها، بدون در نظر گرفتن اندازه و حوزه فعالیت آنها، جهت برخورد با موضوعات پایداری محیط‌زیست، با شیوه‌ای راهبردی و هماهنگ می‌باشد. این پروژه توسط موسسه پاسخ‌گویی اجتماعی و اخلاقی و هیات استانداردهای بریتانیا و موسسه به سوی آینده به‌عنوان هیات نظارت‌کننده، اجرا می‌شود. در این طرح، مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها شامل راهنمایی‌های کلی، چارچوب مدیریتی و ابزار حمایتی تدوین شده است و هدف آن است که این دستورالعمل‌ها توسط گروه وسیعی از سازمان‌ها مورد آزمون قرار گرفته و سپس اطلاعات حاصل

برقرار کند. لذا موضوعات اجتماعی و اخلاقی (که جزئی از اهداف عملکردی می‌باشند) را وارد راهبرد مدیریت می‌کند. آموزش‌های سازمانی و بهبود مستمر به‌عنوان مرکز ثقل این رویکرد می‌باشند، چرا که باعث پیوند بین مسئولیت پاسخ‌گویی سازمان و افزایش اعتماد ذی‌نفعان می‌گردد. استاندارد پاسخ‌گویی شماره ۱۰۰۰، استاندارد است که به جای تشریح سطوح عملکرد سازمان، فرآیندها را تشریح می‌کند. مزیت این استاندارد، فرآیند آن است که ذی‌نفعان را قادر می‌سازد موضوعات مورد علاقه را بررسی کرده و پاسخ سوالات خود را در خصوص سازمان دریافت دارند. در صورتی که رویکرد مبتنی بر معیارهای خاص از پیش تعیین شده اتخاذ شود این احتمال وجود دارد برخی از موضوعات نادیده گرفته شوند. به هر حال، تحت هر دو رویکرد، تمایل سازمان برای بهبود و نه فقط اجرای قوانین، امری حیاتی است. استاندارد پاسخ‌گویی شماره ۱۰۰۰ با چارچوبی پشتیبانی می‌شود که شامل دستورالعمل‌هایی در خصوص موضوعات اصلی استاندارد و شرایط حرفه‌ای می‌باشد. جهت راهنمایی سازمان‌ها و ذی‌نفعان در به‌کارگیری استاندارد پاسخ‌گویی شماره ۱۰۰۰، اخیراً موسسه پاسخ‌گویی اجتماعی و اخلاقی سری جدید استانداردهای پاسخ‌گویی شماره ۱۰۰۰ را در سال ۲۰۰۲ منتشر کرده است. این سری جدید آموزش و تغییرات سازمانی را در مرکز فرآیند قرار داده و چهار مدل دقیق‌تر جهت راهنمایی در فرآیند استانداردهای پاسخ‌گویی شماره ۱۰۰۰ گنجانده است:

- همکاری و ارتباط با ذی‌نفعان

- ادغام حسابداری اجتماعی با سیستم‌های موجود (عدم

ایجاد سیستمی مستقل)

- اطمینان کیفی و تاییدیه بیرونی

- مدیریت ریسک و اداره سازمان

در خلال تدوین استاندارد پاسخ‌گویی ۱۰۰۰، تعداد زیادی از استانداردهای مربوط به مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها (CSR) منتشر شده است که در اکثر مواقع باعث سرگردان شدن سازمان‌ها می‌گردد. چند مورد از آنها به‌طور خلاصه در زیر ارائه می‌شود:

SA8000 ۲۶

توسط هیات مشورتی انتشار بیانیه‌های پیشرو

از این آزمون در اختیار همگان قرار گیرد.

موسسه تجارت اخلاقی (ETI)^{۱۵}

موسسه تجارت اخلاقی، موسسه‌ای با مشارکت موسسه توسعه سازمان‌های غیردولتی انگلستان، شرکت خرده‌فروشی‌های استریت^{۱۶} و اتحادیه‌های بین‌المللی تجارت می‌باشد که هدف آن دادن آموزش‌های لازم در مواقعی است که رویکردهای مختلفی جهت نظارت و هدایت شرکت وجود دارد، برخلاف اسم وسیع آن این موسسه بسیار ریزبین بوده و بر عناصر اساسی حقوق کارگری در میثاق‌های سازمان بین‌المللی کار تاکید می‌کند.

به کارگیری حسابداری اجتماعی در فرآیند توسعه سازمان تا به امروز بیشترین علاقه به کارگیری روش‌های حسابداری اجتماعی از سوی شرکت‌های بزرگ بوده است (مانند شرکت‌های Co-operative, Body shop, BT, Bank Shell, BP Amoco). برای چنین سازمان‌هایی منافع ناشی از افزایش اطمینان که از طریق بهبود پاسخ‌گویی و شفافیت ایجاد می‌شود بر هزینه‌های اجرای چنین رویه‌هایی فزونی دارد. جان پیرس^{۱۷} (عضو موسسه مطالعات اجتماعی در اسکاتلند) با همکاری سیمون زداک^{۱۸} کتابی کاربردی جهت حسابرسی اجتماعی سازمان‌های کوچک منتشر کرده است.

هر قدر سازمان‌ها جهت ارزیابی اثرات خود بیشتر از استاندارد پاسخ‌گویی شماره ۱۰۰۰ استفاده کنند، مشکلات بیشتر خود را نشان خواهند داد. مطالعه زیر، چگونگی به کارگیری روش‌شناسی حسابداری اجتماعی در عمل توسط گروهی از سازمان‌ها را نشان می‌دهد.

موسسه ترایدکرافت انگلستان

در سال ۱۹۹۳، موسسه ترایدکرافت اولین شرکت سهامی عام در انگلستان بود که گزارش‌های اجتماعی حسابرسی شده ارائه کرد. با همکاری بنیاد اقتصاد نوین (NEF)، روشی جهت گزارش عملکرد فراتر از اطلاعاتی در قالب صورت‌های مالی تدوین شد. در سال ۱۹۹۶ موسسه خیریه ترایدکرافت نیز شروع به تهیه حساب‌های اجتماعی کرد. از آن زمان، موسسه ترایدکرافت در حال بررسی رابطه

بین حسابداری اجتماعی و توسعه شرکت‌های کوچک بود و از سال ۲۰۰۰ حساب‌های اجتماعی دو موسسه ترکیب شده و در اینترنت منتشر شد.

یکی از مهم‌ترین موضوعات پیش‌روی ترایدکرافت چگونگی ایجاد رابطه موثر و کارآمد با ذی‌نفعان می‌باشد. روش‌های ارتباط با ذی‌نفعان عبارت از پرسش‌نامه‌ها، گروه‌های تمرکز^{۱۹}، مصاحبه با بخش سوم و جلسات سالانه با موسسات شریک و یا سهامداران است. یکی از مشکلات در خصوص ارتباط با مهم‌ترین سهامداران، شرکا و تولیدکنندگان خارجی این است که هزینه سایر روش‌ها به مراتب بیشتر از پرسش‌نامه است. لذا موسسه ترایدکرافت سعی کرد بین پرسش‌نامه (که گروه وسیعی را در برمی‌گیرد اما عمق اطلاعات به دست آمده کم می‌باشد) و مذاکرات وسیع با گروه خاصی از تولیدکنندگان یا شرکا در هر سال، توازن ایجاد کند.

در سال‌های اخیر، موسسه ترایدکرافت توجه خود را به این امر معطوف کرده است که چگونه ساختارها و سیستم‌ها را درون شرکت‌ها تثبیت کند. تا سال ۱۹۹۹ حسابداری اجتماعی جایگاه مشخصی درون سازمان نداشت. این مسئله موجب جلوگیری از تثبیت سیستم‌های حسابداری اجتماعی می‌شد. در نتیجه، مسئولیت ایجاد چنین سیستم‌هایی نیز از سالی به سال دیگر متغیر بود. در حال حاضر حسابداری اجتماعی به گروهی منتخب از کل سازمان واگذار شده که باید به‌طور مرتب پیشرفت‌ها را در این زمینه بررسی کنند. جایگاه این گروه، مدیریت مالی می‌باشد و به همین دلیل موضوعاتی نظیر سیستم‌های اندازه‌گیری مورد بحث قرار گرفته است. ایجاد پذیرش سازمانی این فرآیند، عامل اصلی کارآ بودن آن می‌باشد. بهترین رویه ایجاد شده فعلی این است که حمایت ذی‌نفعان به‌عنوان بخشی از عملیات روزمره هر قسمت از سازمان قرار گیرد. یکی از مشکلات موسسه ترایدکرافت این بود که در روش‌شناسی خود جهت توسعه سازمان، توسعه موسسه خدمات عمومی و رفاهی نیز در نظر گرفته شده بود، که این مسئله مستقل از ساختار حاکمیتی آنها می‌باشد. لذا بررسی مستمر و ارزیابی اطلاعات به سیستم‌های سایر شرکا وابسته بود که در مراحل مختلفی از توسعه سازمانی قرار داشتند. لذا این باور^{۲۷} به وجود آمد که از ابتدا باید شاخص‌های معینی جهت

گزارش اطلاعات تعیین قرار و مورد توافق قرار گیرد. هزینه جمع آوری و انتشار چنین اطلاعاتی به تدریج افزایش می‌یابد و می‌تواند باعث انحراف از اهداف اصلی سازمان گردد، لذا رویه‌هایی که ایجاد می‌شوند باید متناسب با سطح فعالیت سازمان باشد.

انجمن تجارت منصفانه (ECOTA)^{۲۰} در بنگلادش یکی از شرکاء محلی که موسسه ترایدکرافت با آن همکاری دارد انجمن تجارت منصفانه (ECOTA) می‌باشد. این موسسه به صورت مجموعه‌ای از سازمان‌های غیرانتفاعی تولیدکننده صنایع دستی در بنگلادش عمل می‌کند. هدف این موسسه، ارائه مجموعه‌ای از خدمات توسعه تجارت به اعضا خود از قبیل: ایجاد ظرفیت، بازاریابی و تسهیلات تجاری، مشاوره تجاری، طراحی محصول، تحقیقات در خصوص صادرات و اطلاعات بازار است. همچنین این انجمن به دنبال ترویج انصاف و اخلاق تجاری در سطح محلی است و برای پیشتاز بودن در عرصه تجارت اخلاقی و منصفانه، به دنبال روشی جامع است تا به واسطه آن به طور منظم اثرات خدمات خود را بر تجارت کاهش فقر بررسی کند. جهت دستیابی به این هدف انجمن تجارت منصفانه، فرآیند حسابداری و گزارشگری اجتماعی را در سال ۲۰۰۰ آغاز کرد. این انجمن با کمک موسسه ترایدکرافت، استاندارد پاسخگویی شماره ۱۰۰۰ را با توجه به وضعیت خود در بنگلادش به کار برده و اولین گزارش حسابداری اجتماعی خود را در سال ۲۰۰۱ منتشر کرد.

حسابداری اجتماعی و ارزیابی اثرات با افزایش تعداد سازمان‌هایی که وارد عرصه حسابداری و حسابرسی و گزارشگری اخلاقی و اجتماعی می‌شوند این سوال بیشتر مطرح می‌شود که این موضوع چگونه با فهم تجاری ما از ارزیابی اثرات مرتبط است؟ حسابداری اجتماعی ارزیابی اثرات نیست

براساس استاندارد پاسخگویی شماره ۱۰۰۰، حسابداری اجتماعی، چارچوبی جامع و سیستماتیک جهت حسابداری، حسابرسی و گزارشگری براساس اهداف اجتماعی سازمان ایجاد می‌کند. قواعد حسابداری اجتماعی هر سازمانی را تشویق می‌کند تا ارزیابی اثرات را به طور

جدی‌تر دنبال کند. حسابداری اجتماعی توسعه و تثبیت سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت جهت نظارت مستمر و آموزش را تقویت می‌کند. همچنین ادغام اهداف اجتماعی و برنامه‌ریزی راهبردی را ترویج می‌کند. گزارشگری اجتماعی خصوصاً اگر به صورت سالانه انجام شود، باعث یادآوری میزان ارزیابی اثرات طی سال می‌گردد. به هر حال، از طریق حسابرسی اجتماعی نمی‌توان به طور خارق‌العاده‌ای به ارزیابی اثرات فعالیت‌های توسعه‌ای سازمان پرداخت. حسابرسی اجتماعی چارچوبی است که اطلاعات مربوط به ارزیابی اثرات در آن وجود دارد. همان‌طور که در حسابداری مالی چیزهایی که به طور منظم و سیستماتیک در سازمان رخ می‌دهند (مثل حسابداری مدیریت، مدیریت ریسک، کنترل داخلی، سیستم‌های مدیریت وجوه نقد و...) ارائه می‌شوند. حسابداری اجتماعی هم محلی است که در آن بررسی اثرات سازمانی، مذاکره با ذی‌نفعان و غیره گزارش می‌شود.

حسابداری اجتماعی از روش‌های مشارکتی^{۲۱} استفاده می‌کند. حسابداری اجتماعی، روشی ایده‌آل جهت ترکیب روش‌های مشارکتی تعیین شاخص و جمع‌آوری مستمر داده‌های کیفی ایجاد می‌کند. تاکید بر شناسایی و ارتباط با ذی‌نفعان اصلی باعث شده است که بتوان از حسابداری اجتماعی در روش‌های ارزیابی اثرات نظیر ارزیابی ساده مشارکتی^{۲۲} و یادگیری و عمل مشارکتی^{۲۳} به طور مناسبی بهره برد. اگر حسابداری و حسابرسی و گزارشگری محیطی به عنوان چارچوب ارزیابی اثرات به کار روند، لازم است این مسئله از طریق گفتگو و ارتباط با ذی‌نفعان انجام پذیرد.

حسابداری اجتماعی به دنبال تثبیت سیستم‌های مدیریتی می‌باشد. ایجاد فرآیند حسابداری اجتماعی درون یک سازمان مستلزم روابط مستمر با ذی‌نفعان و ایجاد سیستم اطلاعاتی مدیریت بر مبنای شاخص‌های اثرات اجتماعی می‌باشد. اغلب، ارزیابی اثرات پروژه‌های توسعه‌ای سازمان از فقدان سیستم‌های مستحکم اطلاعاتی مدیریت رنج می‌برد، لذا مانع استفاده مفید از اطلاعات ارزیابی اثرات می‌گردد. استاندارد پاسخگویی شماره ۱۰۰۰ بر تثبیت سیستم‌های مدیریت اطلاعات تاکید می‌کند. (به ویژه اینکه در سری جدید استاندارد پاسخگویی شماره ۱۰۰۰ یک بخش را به ایسن موضوع اختصاص داده است). تجربه موسسه ترایدکرافت حاکی از آن است که تکرار حسابرسی اجتماعی

است باعث ترغیب تغییرات درون سازمانی می‌گردد. مفاهیم اولیه حسابداری اجتماعی شامل ارزیابی اثرات خارجی عملکرد شرکت و ارائه گزارشی در این خصوص بود. این روش باعث تغییر در فرآیند مورد عمل شرکت نمی‌گردید. متأسفانه، در برخی موارد ارزیابی اثرات به روشی انجام می‌گرفت که از بیرون به شرکت تحمیل می‌شد که باعث کم‌ارزش بودن نتایج حاصل از ارزیابی می‌شد. حسابداری اجتماعی به جای آنکه روحیه تبعیت از موارد تحمیل شده را تقویت کند، تمایل به پیشرفت را افزایش می‌دهد لذا باعث بهبود مستمر سازمان می‌گردد.

نتایج

در دنیای تجارت، حسابداری اجتماعی یکی از مهم‌ترین مراحل بهبود مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها می‌باشد. برای بسیاری از شرکت‌هایی که این فرایند را آغاز می‌کنند اولین فرصتی است که تلاش‌هایی فراتر از اندازه‌گیری‌های مالی انجام دهند و اثرات اجتماعی (و محیطی) که شرکت بر ذی‌نفعان خود دارد را درک کنند. چنین تلاش‌هایی به‌عنوان گام‌هایی رو به جلو جهت ارزیابی اثرات می‌باشد. به‌هرحال بیشتر شرکت‌ها جهت مشروعیت بخشیدن به فعالیت‌های خود در مقابل اهداکنندگان وجوه و تامین‌کنندگان منابع مالی شروع به گردآوری اطلاعات در خصوص ارزیابی اثرات اجتماعی می‌کنند. تا زمانی که شرکت‌ها براساس یک روش مبتنی بر روابط با ذی‌نفعان و گزارشگری منظم، سیستم‌های اطلاعاتی خود را بهبود بخشند، فرآیند حسابرسی اجتماعی نمی‌تواند اطلاعاتی جهت ارزیابی اثرات توسط ذی‌نفعان ایجاد کند. لذا تلاش فوق‌العاده جهت ایجاد نظارت کیفی مناسب و ارزیابی سیستم‌ها بسیار مهم بوده و نیاز به مطالعات دوره‌ای ارزیابی اثرات اجتماعی هنوز باقی است. حسابداری، حسابرسی و گزارشگری اجتماعی و اخلاقی گامی به جلو جهت تغییر ذهنیت شرکت‌ها بوده است. تصور قبلی آنها سیستم‌های اندازه‌گیری متزلزلی بوده است که براساس اجبار به پیروی از قوانین و با اکراه به‌وجود می‌آیند، در حالی که اکنون این ذهنیت تقویت شده است که هدف حسابداری اجتماعی تغییرات و آموزش‌های مستمر سازمانی می‌باشد انتشار استاندارد پاسخ‌گویی شماره ۱۰۰۰ ۲۹ در سال ۲۰۰۲ توسط موسسه پاسخ‌گویی اجتماعی، باعث

باعث تمایل بیشتر به پیشرفت به جای تاکید بر موفقیت‌های به‌دست آمده می‌گردد.

دامنه تعهد به ذی‌نفعان

دامنه حسابداری اجتماعی محدود به یک پروژه خاص نیست و دارای ابعاد سازمانی است. ذی‌نفعان یک سازمان، هنگام ارزیابی‌های خود به جای آنکه به موفقیت پروژه‌های خاص بنگرند، عملکرد کلی سازمان را مدنظر قرار می‌دهند. به‌هرحال، یکی از موضوعات حسابداری اجتماعی مثل ارزیابی اثرات سازمان، دامنه ارتباط با ذی‌نفعان سازمان می‌باشد. فعالیت‌های توسعه‌ای سازمان شامل مجموعه‌ای از عوامل مداخله‌گر بهم پیوسته می‌باشد. اینکه تمام قسمت‌هایی که رابطه مستقیمی با سازمان ندارند در فرآیند ارزیابی شاخص‌های اجتماعی سازمان مشارکت داشته باشند، انتظاری نامعقول می‌باشد. بنابراین لزومی ندارد برای تعیین دامنه حسابرسی اجتماعی یک شرکت با تمام ذی‌نفعان آن مذاکره کرد (مگر آنکه روابط مستقیمی وجود داشته باشد). مطالعات ارزیابی اثرات شرکت باید عمیق‌تر و در دو سطح ذی‌نفعان و سطح داخلی انجام پذیرد. نتایج چنین مطالعاتی باید بخش مهمی از سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت را تشکیل دهد و بعد از اجرا از طریق حسابرسی اجتماعی گزارش شود.

شفافیت

اساس حسابداری اجتماعی بر مفهوم مسئولیت پاسخ‌گویی استوار است و افزایش شفافیت به این امر یاری می‌رساند. تعداد اندکی از روش‌های ارزیابی پروژه‌ها بر شفافیت یافته‌ها به‌عنوان موضوع اساسی پرداخته‌اند. حسابداری اجتماعی بر میزان مسئولیت پاسخ‌گویی برخی سازمان‌ها مثل موسسات غیرانتفاعی می‌افزاید که قبلاً پاسخ‌گو نبوده‌اند. حسابداری اجتماعی باعث پاسخ‌گویی بیشتر به اهداکنندگان وجوه به موسسات غیرانتفاعی و همچنین در سطح وسیع‌تر به ذی‌نفعان موسسات تجاری می‌گردد.

موافقیت با متابعت

یکی از مفیدترین جنبه‌های حسابداری اجتماعی آن

افزایش تاکید بر حسابداری اجتماعی جهت توسعه آموزش‌های سازمانی شده است.

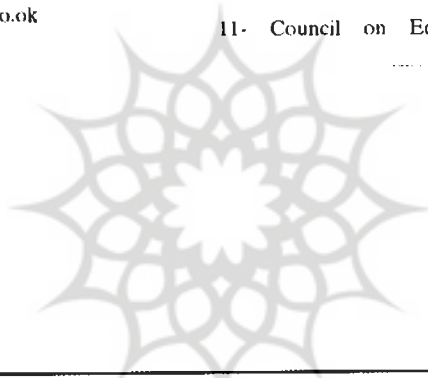
پی‌نوشت‌ها

- (CEPAA)
 12- Global Reporting Initiative (GRI)
 13- Sustainability
 14- SIGMA
 15- Ethical Trade Initiative (ETI)
 16- ligh street
 17- John pearce
 18- Simon Zadek
 19- Focus groups
 20- Ecota Fair Trade Forum (EFTF)
 21- participatory methods
 22- participatory Rural Appraisal (PRA)
 23- participatory Learning and Action (PLA)

- 1- Social Accounting
 2- Social Audit Ltd
 3- Public Interest Research Group
 4- Corporate Social Responsibility (CSR)
 5- Traidcraft
 6- The New Economics Foundation(NEF)
 7- Social Audit
 8- Social and Ethical Accounting, Auditing and Reporting (SEEAR)
 9- Institute of Social and Ethical Accountability (ISEA)
 10- Accountability 1000 (AA1000) standard
 11- Council on Economic Priorities Accreditation Agency

منبع

1- Chirs pay, Social Accounting: A method for Assessing the Impact of Development Activites?, www.traidcraft.co.uk

رفتم زبر شما و یکدانه شدم
 با خالق خود همدم و همخوانه شدم
 جز قصه پر غصه نماند از من ناکام
 در خاطر خویشان خود افسانه شدم

جناب آقای پوریان‌سب:

در سوگ نونهال از دست رفته نشستن، مصیبتی بس دشوار است. در سوگتان شریکیم که در اندوه دیگران همیشه شریک بوده‌اید. تسلیت‌مان را پذیرا باشید. از خداوند منان برای آن مرحومه طلب مغفرت داریم.

انجمن حسابداران خبره ایران